

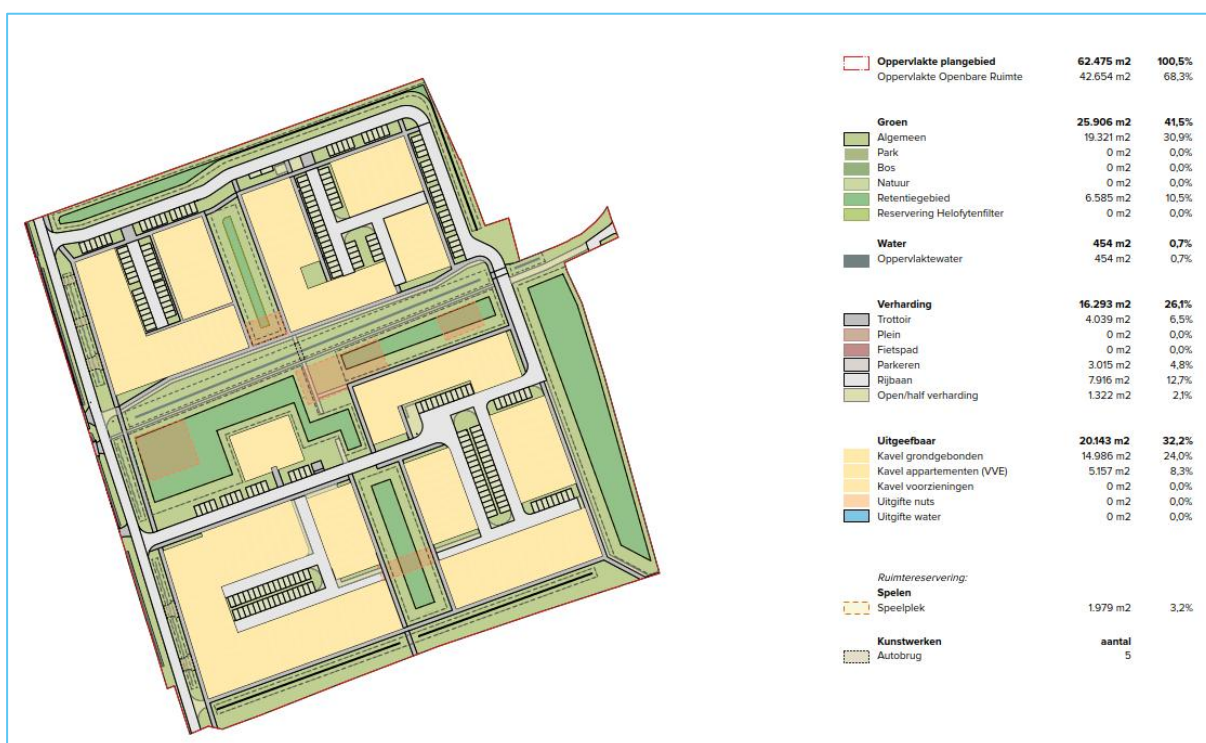
Onderzoek driftblootstelling

onderwerp Milieuonderzoeken Made Noordwest
bestemd voor De Essentie B.V.
ter attentie van J. Zevenbergen (VORM Conceptwoningen B.V.)
opgesteld door Simon Agterhuis
gecontroleerd door Toby van Baast MSc

datum 26 maart 2026
referentie 250228_AdB_MEM_0001_v6.0
projectnummer 250228

1.1 Aanleiding

VORM Conceptwoningen B.V. is voornemens om de locatie Made Noordwest te ontwikkelen en 181 woningen te realiseren. Deze locatie staat kadastraal bekend als gemeente Made, sectie T, perceelnummer(s) 214, 294, 296, 1633 en 3030. De locatie is in de huidige vorm grotendeels onbebouwd, afgezien van één veldschuur, en wordt omringd door diverse agrarische percelen. Het stedenbouwkundig plan is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Stedenbouwkundig plan Made Noordwest

Het initiatief maakt het mogelijk om milieugevoelige gebouwen op de locatie te realiseren. De agrarische activiteiten in de omgeving kunnen mogelijk van invloed zijn op het woon- en leefklimaat van de nieuwe woonbestemmingen.

Ten behoeve van het initiatief wordt een ruimtelijke procedure doorlopen, waarin door het bevoegd gezag getoetst wordt of sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL). Hiervoor dient een afweging gemaakt te worden tussen enerzijds het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw en het borgen van de volksgezondheid. Mogelijke blootstelling van gevoelige functies aan de drift van gewasbeschermingsmiddelen wordt ook wel driftblootstelling genoemd. Het afwegen en borgen van voldoende

afstand tussen gronden waar gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is toegestaan en milieugevoelige functies wordt ook wel spuitzonering genoemd. Deze spuitzones kunnen bij ruimtelijke procedures planologisch vastgelegd om voldoende afstand tussen de functies te borgen. Deze spuitvrije zone kan zowel 'inwaarts' op de nieuwe ontwikkeling als 'uitwaarts' op agrarische gronden worden aangebracht. Het is ook mogelijk om driftwerende voorzieningen, zoals groenblijvende begroeiing van voldoende dichtheid of dichte schermen tussen de functies aan te brengen om de kans op driftblootstelling te verminderen.

Om te toetsen of het voorliggend initiatief voldoet aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties toetst deze memo of er in de huidige situatie of in de toekomst sprake kan zijn van driftblootstelling. Er wordt beoordeeld of de afstand tussen agrarische percelen en gevoelige functies niet onredelijk is om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te garanderen waarbij rekening wordt gehouden met de maximaal planologische mogelijkheden van de percelen. Het toevoegen van de nieuwe gevoelige functies mag geen onevenredige beperking van de agrarische bedrijfsvoering vormen. Op deze manier kan worden bepaald of het planologisch borgen van spuitvrije zones of driftwerende voorzieningen noodzakelijk is.

1.2 Toetsingskader & jurisprudentie

In de vollegronds- en sierteelt ontkomt men niet aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen tegen schimmels, luizen en ongedierte. Er zijn in Nederland geen wettelijke bepalingen over minimaal aan te houden afstanden tussen gronden waarop gewassen in de open lucht worden geteeld en nabij gelegen gevoelige objecten zoals woningen. De Nederlandse wetgeving met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen is met name gericht op de reductie van de risico's van het gebruik van deze middelen voor het watermilieu. De Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) bevat een toelatingsstelsel voor het op de markt brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. In deze wet zijn ook bepalingen opgenomen die betrekking hebben op de bescherming van de gezondheid van de professionele gebruikers en werknemers. In de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (2009) zijn richtafstanden opgenomen voor dergelijke bedrijven, maar deze hebben geen betrekking op open teelten en zijn dus evenmin bruikbaar. Afhankelijk van het soort teelt en of er sprake is van een (water toevoerende) sloot, stelde het voormalige Activiteitenbesluit milieubeheer het hanteren van teeltvrije zones vanaf de oever verplicht, maar hierin zijn geen afstandsnormen voor spuitzones opgenomen.

Er heeft zich op dit terrein jurisprudentie gevormd die aangeeft dat een afstand van 50 meter tussen agrarische gronden met open teelten en een voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelig object, zoals een woon- en tuinbestemming, als niet onredelijk wordt beschouwd. Bij deze afstand wordt ervan uitgegaan dat enerzijds de bedrijfsvoering van de agrariër niet wordt belemmerd en anderzijds dat er geen nadelige effecten optreden voor de gezondheid van omwonenden. De in de praktijk gehanteerde vuistregel van 50 meter is indicatief. Het is een afstand die door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zonder nadere onderbouwing wordt geaccepteerd, maar dat betekent niet dat een kortere afstand in een bepaalde situatie niet redelijk is indien aan die afstand een deugdelijke motivering, gebaseerd op locatie specifiek onderzoek ten grondslag ligt. Omdat elk geval anders is, dient dit per situatie te worden onderzocht en afgewogen. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van relevante jurisprudentie ten aanzien van dit thema.

1.3 Beoordeling plangebied

Conform jurisprudentie wordt voor het plangebied eerst beoordeeld of aan de richtafstand van 50 meter kan worden voldaan, rekening houdend met de maximale planologische mogelijkheden. Waar de richtafstand wordt overschreden, wordt onderzocht of er daadwerkelijk kans is op driftblootstelling op basis van het bestaande of toekomstige gebruik van de agrarische gronden. Indien nodig, wordt per perceel ingegaan op het verminderen van driftblootstelling door het planologisch borgen van driftwerende maatregelen of spuitzones.

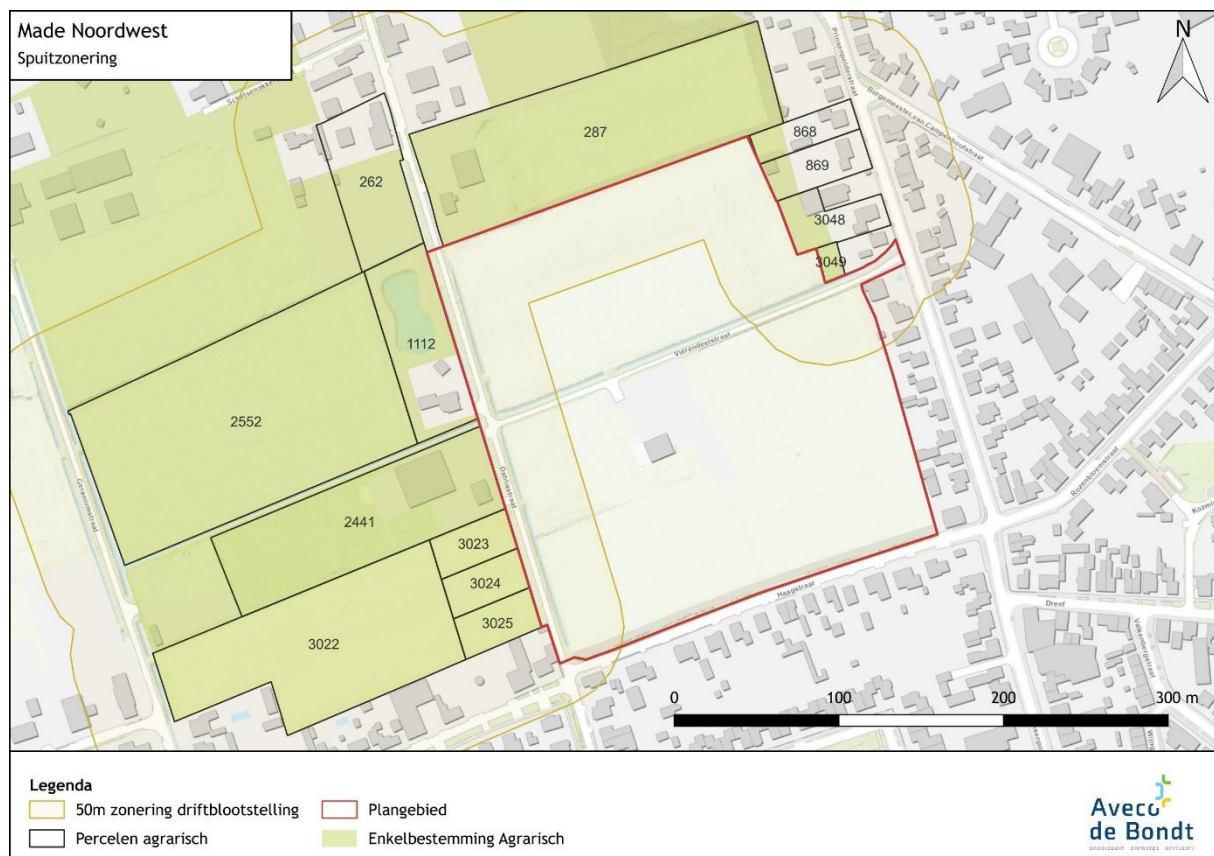

1.3.1 Maximaal planologische mogelijkheden

Op basis van het tijdelijk deel van het omgevingsplan van de gemeente Drimmelen, maken de enkelbestemmingen 'Agrarisch' rondom het plangebied uit van bestemmingsplannen:

- Buitengebied (vastgesteld d.d. 23-12-2015);
- Kern Made (vastgesteld d.d. 21-04-2023);
- Buitengebied, Veegplan 1 (vastgesteld d.d. 07-10-2020);

Het plangebied en de omliggende agrarische functies zijn weergegeven in figuur 2. Het plangebied wordt omgeven door een aantal percelen waar de open teelt van gewassen met gewasbeschermingsmiddelen planologisch is toegestaan. Te zien is dat hier niet kan worden voldaan aan de vuistregel van 50 meter. Nadere onderbouwing ten aanzien van het huidige- en toekomstig gebruik van deze gronden is daarom noodzakelijk.

Figuur 2: 50m zonering over plangebied o.b.v. maximale planologische mogelijkheden

1.3.2 Bestaand en toekomstig gebruik

In de Basisregistratie Gewaspercelen (BRP) is de locatie van landbouwpercelen met daaraan gekoppeld het geteelde gewas opgenomen. Dit is een selectie van informatie uit de Basisregistratie Percelen (BRP) van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. De omgrenzingen van de landbouwpercelen zijn gebaseerd op het Agrarisch Areaal Nederland (AAN). De gebruiker van het perceel dient jaarlijks zijn gewaspercelen in te tekenen en aan te geven welk gewas wordt geteeld op het betreffende perceel. Het is daarmee een goede informatiebron voor het huidige gebruik van de gronden voor open teelten of kans daarop in de nabije toekomst.

In figuur 3 zijn de percelen met enkelbestemming agrarisch nogmaals weergegeven, maar dan met de in het BRP geregistreerde gewastype. Deze registraties dateren van 2025 en zijn definitief vastgesteld. Ook houtwallen zijn in figuur 3 aangegeven. Naast de Basisregistratie Percelen geven de vergunde activiteiten van de omliggende agrarische bedrijven ook een goed beeld van de actuele en toekomstige bedrijfssituatie. De gegevens met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen worden niet openbaar vastgelegd en gemonitord. Voor dit onderzoek zijn zoveel mogelijk milieudossiers van desbetreffende bedrijven bij de gemeente Drimmelen en Waterschap Brabantse Delta opgevraagd. In deze dossiers wordt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet strikt gemonitord, maar kan dit afgeleid worden van de vermelde bedrijfsvoering.

Figuur 3: Bestaand en mogelijk toekomstig gebruik conform BRP

In tabel 1 is het opgegeven geteelde gewas en eigenaar per agrarisch perceel opgenomen. Op basis van deze informatie kan het huidige en te verwachten gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in kaart worden gebracht.

Tabel 1: Bestaand- en toekomstig gebruik landbouwpercelen conform BRP

Perceel-nummer	Basisregistratie Gewaspercelen 2025 (BRP)	Eigenaars-dossier (E)*	Afstand agrarische bestemming tot gevoelige functie in stedenbouwkundig plan	Oppervlakte [m ²]
3022	Luzerne	E1	>50 m	11.755
3023	Luzerne	E2	20 m	1.248
3024	Luzerne	E3	20 m	1.244
3025	Luzerne	E4	20 m	1.267
2441	Perceel niet agrarisch in gebruik volgens BRP	E5	20 m	9.073
2552	Grasland, blijvend	E6	>50 m	20.275
1112	Perceel niet agrarisch in gebruik volgens BRP	E7	20 m	4.387
262	Perceel niet agrarisch in gebruik volgens BRP	E8	20 m	4.020
3322	Perceel niet agrarisch in gebruik volgens BRP	E9	15 m	1.834
3323	Grasland, blijvend	E9	15 m	3.081
3324	Grasland, blijvend	E9	15 m	9.931
868	Perceel niet agrarisch in gebruik volgens BRP	E10	15 m	1.217
869	Perceel niet agrarisch in gebruik volgens BRP	E11	15 m	1.565
3048	Perceel niet agrarisch in gebruik volgens BRP	E12	15 m	1.580
3049	Perceel niet agrarisch in gebruik volgens BRP	E13	15 m	277

**De persoonsgegevens worden niet vermeld ter bescherming van de privacy (AVG). Inzage in de niet-geanonimiseerde gegevens is mogelijk bij een aantoonbaar gegronde reden.*

Perceel 3322, 3323 en 3324

Deze percelen zijn volgens de BRP Gewaspercelen blijvend in gebruik als grasland (deels). Bij de teelt van gras worden minder gewasbeschermingsmiddelen toegepast dan bij andere open teelten. Desalniettemin worden ook hier gewasbeschermingsmiddelen toegepast voor de bestrijding van onkruid en plagen. Dit gebeurt met een lage druk en grove druppel op lage hoogte, waarmee de kans op verneveling en drift naar andere percelen beperkt is. De gronden bieden de maximale planologische mogelijkheden om in de toekomst gewasbeschermingsmiddelen toe te passen. Gezien de grootte van deze percelen (totaal 9.969 m²), het feit dat ze allemaal in handen zijn van dezelfde eigenaar en de korte afstand tot de milieugevoelige functies liggen, wordt geadviseerd een spuitvrije zone op te nemen op het perceel om een afstand van 50 m vanaf de gevoelige functies planologisch te borgen.

Figuur 4: Houtwal ten zuiden van perceelnr. 3323 en 3324, gezien vanaf de Dahliastreet d.d. mrt 2024

Perceel 868, 869, 3048 en 3049

De percelen met nummers 868, 869, 3048 en 3049 zijn in gebruik als woonbestemming en als opslagplaats voor bouwmaterialen voor een eenmanszaak die gevestigd is aan de Prinsenvolderstraat 67. Gezien de grootte van de percelen is het niet aannemelijk dat deze gronden in gebruik zullen worden genomen voor agrarische activiteiten waarbij gewasbeschermingsmiddelen zouden worden toegepast. De gronden zijn te klein voor succesvolle bedrijfsmatige omzetting naar gewassenteelt met machinaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, aangezien de hiervoor benodigde paden de opbrengst sterk zouden verminderen. De kans op driftblootstelling is zeer beperkt. Om een bruikbare grootte gronden te verkrijgen zal een beoogd gebruiker de percelen moeten verwerven om een bruikbare grootte te creëren. In het geval dat er handmatig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zal worden toegepast volstaat de huidige afstand van 15 meter tot het plangebied, met inachtneming van de zorgplicht van eenieder.

Figuur 5: Woonhuizen aan de Prinsenvlietstraat 65, 67 en 69 t.b.v. perceelnummers 868, 869, 3048 en 3049 d.d. mrt 2024

Perceel 3022 t/m 3025

Conform de informatie uit de BRP wordt op percelen 3022 t/m 3025 momenteel luzerne gekweekt. In de vorige edities van de BRP werden de percelen gebruikt voor de kweek van snijmais. Perceel 3022 ligt op meer dan 50 meter afstand van het plangebied. Voor dit perceel wordt daarmee aan de niet onredelijke afstand tussen agrarische gronden en gevoelige functies voldaan.

Luzerne is een vlinderbloemige, die als ruwvoer kan gelden binnen het teeltplan van zowel melkveehouders als akkerbouwers. Luzerne als ruwvoer kenmerkt zich door een goede opbrengst, hoog eiwitgehalte en is structuurrijk. Het diepgaande wortelstelsel biedt kansen voor bodem-verbetering en ruwvoerteelt op drogere percelen. Luzerne is een traag kiemend gewas en hierdoor ondervindt het nadelige effecten van verschillende soorten onkruid. Deze zijn in de regel mechanisch te bestrijden, maar hier kunnen ook een (beperkt) aantal gewasbeschermingsmiddelen voor worden toegepast. Het gewas wordt geoogst aan de hand van het ontwikkelstadium van de plant, maar wordt in de regel 50 tot 70 cm hoog.

Op percelen 3023 t/m 3025 is in het verleden ook snijmais geteeld. Het handboek snijmais van Wageningen University & Research (WUR)¹ bevat een overzicht van de gangbare werkwijze bij open teelt van snijmais en de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen. Bij de teelt van snijmais wordt gebruik gemaakt van chemische middelen voor de bestrijding van onkruid. In de basis kan de groei van onkruid grotendeels worden voorkomen met mechanische bestrijding, maar sinds de afschaffing van subsidies voor minder gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in 2005 is het gebruik bij de snijmaisteelt toegenomen. Beide vormen van bestrijding vinden vaak vroeg in het teeltproces plaats, net voor of net na de opkomst van de plant, om de groei van het onkruid te beperken. Bij gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen wordt verticaal gespoten. Tijdens het groeiproces wordt sporadisch ook preventief gespoten om de groei van een aantal schimmels te voorkomen, maar dit is vaak beperkt effectief en belemmert ook de groei van de snijmais zelf.

Op basis van de huidige teelten op deze percelen is het machinaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet uit te sluiten. Daarom wordt geadviseerd om een afstand van 50 meter te borgen tot de gevoelige functies, ook om toekomstige raakvlakken tussen de gevoelige bebouwing en de bestaande agrarische activiteiten voor te zijn in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Perceel 262, 1112 en 2441

Ten westen van het plangebied bevinden zich ook een aantal percelen met agrarische enkelbestemming. Conform de BRP Gewaspercelen vindt er op percelen 262, 1112, 2552 en 2441 geen open teelt van gewassen plaats met mogelijke toepassing van gewasbeschermingsmiddelen. Nadere beschouwing van de situatie ter hoogte van deze percelen bevestigt dit beeld.

Perceel 262 behoort bij het woonhuis aan Dahliastraat 71. Hiermee is agrarische bedrijfsvoering met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ter hoogte van deze gronden onwaarschijnlijk. Hetzelfde geldt voor perceel 1112, wat recreatief in gebruik is voor het woonhuis aan de Dahliastraat 65. Gezien de inrichting van de percelen als hoogwaardige woningen en tuinen is toekomstig gebruik van agrarische bedrijfsactiviteiten met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen binnen de planperiode hier onaannemelijk. Ook is er een groenstructuur aanwezig, die is weergegeven in figuur 6. Deze groenstructuur bestaat uit struweel en bomen en is van voldoende breedte en hoogte om een drift reducerende werking te hebben. Daarnaast zijn beide percelen van beperkte omvang, wat machinale toepassing van gewasbeschermingsmiddelen onwaarschijnlijk maakt, aangezien de hiervoor benodigde ruimte de opbrengst van de gronden aanzienlijk zou verminderen. Het huidige gebruik, de beperkte omvang van het perceel, de bestaande groenstructuur in combinatie met de afstand van 20 meter tot de gevoelige functies maakt het onaannemelijk dat er sprake zal zijn van driftblootstelling als gevolg van activiteiten op deze percelen.

De Raad van State hecht belang aan het feit dat, wanneer het gaat om kleine percelen welke niet geschikt worden bevonden voor het uitvoeren van bespuiting met gewassenbeschermingsmiddelen door een getrokken of zelfrijdende spuitmachine, gemotiveerd een kortere afstand kan worden gehanteerd voor spuitzones tot gevoelige objecten. Dit blijkt uit deze uitspraak waarin een afstand van 17 meter acceptabel werd bevonden: [ECLI:NL:RVS:2026:1410, r.o. 6]. Een uitgebreidere beschouwing van deze uitspraak is terug te vinden in bijlage 1.

Figuur 6: Zicht op bosschage vanaf de Dahliastraat richting perceelnr. 262 (links) en perceel 1112 (rechts) d.d. mrt 2024

Voor perceel 2441 is geen agrarisch gebruik geregistreerd in de BRP. Echter blijkt uit gegevens die bekend zijn bij de gemeente Drimmelen dat op dit perceel een bomenkwekerij is gevestigd. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is vergund door het vml. Hoogheemraadschap van West-Brabant. Vanwege gewijzigde regelgeving is deze vergunning in 2006 ambtshalve ingetrokken. De werkzaamheden zijn niet meer vergunningplichtig vanuit het Waterschap. Op het formulier bij de vergunning wordt vermeld dat het gewasbeschermingsmiddel in de schuur wordt aangemaakt. Het gewasbeschermingsmiddel wordt daarna handmatig toegepast bij de bomenteel in een tuinkas op dit terrein. Dit in pandige, handmatige gebruik mitigeert de kans op driftblootstelling voor de gevoelige functies als gevolg van de agrarische activiteiten op dit perceel.

¹ van Schooten, Herman, Bert Philipsen, and Jos Groten. *Handboek snijmaïs*. No. 40. Wageningen Livestock Research, 2019.

1.4 Advies

Op basis van voorgaande analyse van de huidige of toekomstige aanwezigheid van open teelten waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast, vormen de activiteiten op percelen 3023 t/m 3025 en 3322 t/m 3324 mogelijk een belemmering voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Geadviseerd wordt om op deze percelen een spuitvrije zone te borgen om de kans op driftblootstelling weg te nemen. De overige percelen zijn niet agrarisch in gebruik. Voor deze percelen is vastgesteld dat de gebruikers hiervan op dit moment geen open gewassenteelten houden. Het is op basis van het huidige gebruik en de aard en omvang van de percelen ook niet aannemelijk dat op deze percelen in de toekomst gewasbeschermingsmiddelen zullen worden toegepast. De beschreven locatie specifieke omstandigheden maken kans op driftblootstelling onwaarschijnlijk.

Op basis van deze analyse zijn in het TAM-omgevingsplan twee spuitvrije zones opgenomen die een afstand van 50 meter tussen bovengenoemde percelen en de gevoelige functies in het plangebied waarborgen. Een uitsnede van de plankaart die specifiek toeziet op deze functieaanduidingen is opgenomen in bijlage 2.

1.5 Conclusie

In deze memo is getoetst of voldaan kan worden aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in relatie tot mogelijke driftblootstelling van gevoelige functies bij het plan Made Noordwest. Op basis van locatie-specifiek onderzoek naar het huidig gebruik en toekomstige mogelijkheden voor agrarische bedrijfsvoering met gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, is in kaart gebracht in hoeverre deze een risico vormen voor een goed woon- en leefklimaat ter hoogte van gevoelige functies. Hierbij is gebruik gemaakt van registers over het agrarisch gebruik en gekeken naar de kenmerken van de omliggende percelen. Gezien de voorliggende analyse, de belangenafweging, het advies en de wijze waarop dit is verwerkt in het plan, kan geconcludeerd worden dat sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Bijlage 1 Jurisprudentie inzake spuitzonering en driftblootstelling

[Maart 2017 \(ECLI:NL:RVS:2017:868\)](#)

In een uitspraak van maart 2017 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna genoemd 'de Afdeling') is uitspraak gedaan over het toevoegen van gevoelige functies (zoals woningen) nabij een agrarisch perceel waarop vee wordt geweid. Op agrarische grond met dergelijk gebruik worden geen gewasbeschermingsmiddelen toegepast. Derhalve hoeft er geen spuitvrije zone aan te worden gehouden tussen de gevoelige functie en het agrarisch perceel. Uit de uitspraak van de Afdeling volgt het volgende over bovenstaande constatering. Bij de beoordeling van de vraag of (al dan niet) een spuitzone moet worden aangehouden, moet niet worden gekeken naar het feitelijke gebruik maar naar hetgeen planologisch maximaal is toegestaan. Bij de ontwikkeling van een nieuwe gevoelige functie nabij agrarische percelen, is het dus allereerst van belang om te weten wat de maximale gebruiksmogelijkheden van dat agrarische perceel op basis van het omgevingsplan (vml. bestemmingsplan) zijn. Laat het omgevingsplan de teelt van gewassen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in enige vorm toe dan volgde lange tijd uit de rechtspraak van de Afdeling dat met dat gebruik rekening moest worden gehouden. Indien het feitelijk gebruik niet plaats vond moest men alsnog rekening houden met het planologisch maximaal toegestane gebruik. Hierbij wordt 50 meter als een redelijke afstand gezien. In veel gevallen was het aanhouden van een spuitzone tussen het agrarische perceel en de nieuwe functie noodzakelijk.

[December 2017 \(ECLI:NL:RVS:2017:3524\)](#)

In december 2017 is de uitspraak van de Afdeling uit maart 2017 genuanceerd. In deze uitspraak is aangegeven dat rekening gehouden dient te worden met het voornemen om gebruik te maken van de maximaal planologische mogelijkheden en derhalve de bedrijfsactiviteiten te wijzigen waarbij bestrijdingsmiddelen worden gebruikt bij het telen van gewassen. Indien het in de planperiode niet voorzienbaar is dat de maximale planologische mogelijkheden gebruikt gaan worden is het hanteren van een spuitzone discutabel. De mate van waarschijnlijkheid is hierbij van belang. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de toekomstplannen van het agrarische bedrijf. Indien de verandering van het bestaande agrarische gebruik binnen de planperiode zodanig onwaarschijnlijk is, hoeft geen rekening gehouden te worden met een vorm van agrarisch gebruik waarbij spuitzones dienen te worden aangehouden. Bovendien kwam in deze uitspraak naar voren dat in het onwaarschijnlijke geval dat de bedrijfsvoering omgeschakeld zou worden naar de teelt van gewassen waarbij een spuitzone dient te worden aangehouden, maatregelen getroffen kunnen worden om de spuitzone zodanig te verkleinen dat de nieuwe woningen geen belemmering vormen voor die vorm van agrarisch gebruik.

[Maart 2022 \(ECLI:NL:RVS:2022:650\)](#)

De Afdeling heeft in maart 2022 opnieuw uitspraak gedaan in een zaak waarin de eerder beschreven lijn uit maart en december 2017 verder wordt ingevuld. In deze uitspraak ging het om een perceel waarop feitelijk geen agrarisch grondgebruik plaatsvond waarbij gewasbeschermingsmiddelen werden toegepast. Het bestemmingsplan bood de mogelijkheid echter wel. Op het naburige perceel wilde men een gevoelige functie toevoegen. Daarbij kon geen afstand van 50 meter worden aangehouden tot het betreffende agrarische perceel. De gemeenteraad, in de uitspraak van maart 2022, overwoog echter dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toch al niet kon, vanwege al bestaande gevoelige functies (Tuin - 2 op 0 meter afstand) in de omgeving. Bovendien gaf de raad aan dat het niet reëel was dat het gebruik van het perceel binnen de planperiode zou worden omgezet naar de teelt van gewassen waarbij gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden. Tevens werd er door de raad gewezen naar de hoeveelheid aanwezige bomen op en rondom perceel, die omzetting naar gebruik van gewasbeschermingsmiddelen onaannemelijk maakte.

De Afdeling overwoog anders dan de raad. De Afdeling overwoog allereerst dat de omstandigheid dat het perceel in de omgeving al grenst aan gronden die zijn bestemd als gevoelige functie, erop zichzelf niet aan in de weg staat

om op het perceel gewasbeschermingsmiddelen toe te passen. Voor bestaande situaties worden in wet- en/of regelgeving immers geen beperkingen gesteld aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nabij gevoelige functies. De Afdeling is verder van oordeel dat onvoldoende is onderbouwd dat in dit geval sprake was van een 'uitzonderingsgeval' zoals in de uitspraak van december 2017. Het feit dat er geen concrete plannen kenbaar zijn gemaakt voor de wijziging van het gebruik is niet voldoende om aan te nemen dat deze wijziging ook daadwerkelijk niet zal plaatsvinden. In de situatie van december 2017 was er namelijk sprake van een recent vergunde en gerealiseerde bedrijfsuitbreiding van een melkveebedrijf. Hierdoor kon de Afdeling uitgaan van een situatie waarin geen wijziging naar teelt plaats zou vinden. Bovendien maakt de enkele aanwezigheid van bomen op of rondom het perceel ook de wijziging van het gebruik van het perceel niet zodanig onaannemelijk dat de raad daar bij de vaststelling van het bestemmingsplan geen rekening mee had hoeven houden. Volgens de Afdeling was dus niet aannemelijk gemaakt dat de wijziging van het gebruik binnen de planperiode niet voorzienbaar was. Volgens de Afdeling had dus rekening moeten worden gehouden met de maximale gebruiksmogelijkheden van het betreffende perceel.

Juni 2022 (ECLI:NL:RVS:2022:1692)

In juni 2022 is nadere invulling gegeven in de lijn van wanneer geen rekening gehouden hoeft te worden met maximale planologische mogelijkheden. In deze zaak ging het om een bestemmingsplan waarin een woonbestemming voor drie burgerwoningen op een perceel werd gelegd. Appellant teelt druiven op een perceel dat grenst aan de planlocatie. Daarnaast exploiteert hij enkele recreatiewoningen en een groepsaccommodatie op zijn perceel. Hij vreest dat hij door de komst van woningen beperkt zal worden in zijn bedrijfsvoering. Planologisch is het mogelijk dat het huidige gebruik van de gronden waarop de recreatiewoningen en de groepsaccommodatie staat, wordt gewijzigd in de teelt van gewassen.

Ter zitting heeft appellant aangegeven de huidige exploitatie van de recreatiewoningen en groepsaccommodatie te willen voortzetten en zelfs te willen uitbreiden. Daarnaast heeft appellant geen concrete plannen kenbaar gemaakt om gewassen te gaan telen op de gronden die direct tegen het plangebied aanliggen.

De Afdeling oordeelt dat verandering van het bestaande gebruik van het perceel onder deze omstandigheden zodanig onaannemelijk is, dat het college geen rekening heeft hoeven houden met een vorm van agrarisch gebruik waarbij spuitzones dienen te worden aangehouden. In dit geval neemt de Afdeling dus wél een uitzonderingsgeval aan.

November 2022 (ECLI:NL:RVS:2022:3160)

In november 2022 is invulling gegeven aan een mogelijke maatregel om de eventuele drift van gewasbeschermingsmiddelen naar aangelegen gronden te voorkomen. In deze zaak maakte een wijzigingsplan agrarische bedrijvigheid mogelijk, waarbij gewasbeschermingsmiddelen gebruikt kunnen worden. Deze agrarische bedrijvigheid vindt plaats op minder dan 50 meter van gevoelige locaties. Via een voorwaardelijke verplichting in de planregels is in deze zaak planologisch verzekerd dat een struweelhaag wordt aangelegd en in stand wordt gehouden. Daarbij neemt de Afdeling in aanmerking dat het gebruik van gronden voor open teelten van sierplanten, bomen en boomgaarden binnen een afstand van 30 meter tot gevoelige functies voor gewasbeschermingsmiddelen verboden is.

Januari 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:269)

In de uitspraak van januari 2023 werd in het kader van een bestemmingsplan aangevoerd door appellanten dat de raad onvoldoende rekening had gehouden met de belangen van de naastgelegen agrarische bedrijven. Omliggende agrarische bedrijven zouden in hun bedrijfsvoering worden beperkt door de woning die het plan mogelijk maakte. De Afdeling wijst in deze zaak op het uitgevoerde onderzoek waarvan zij in het bijzonder de volgende aspecten van belang vindt:

- op het naastgelegen perceel is geen open teelt aanwezig;

- in het onlangs uitgebrachte onderzoek van het RIVM ([Bestrijdingsmiddelen en omwonenden \(rivm.nl\)](https://www.rivm.nl/bestrijdingsmiddelen-en-omwonenden)) zijn geen gezondheidsproblemen naar voren gekomen die samenhangen met het wonen in de nabijheid van bollenteelt. Dit is door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden bevestigd. Dat geen sprake is van gezondheidsproblemen, komt mede omdat telers in de regel niet spuiten bij harde wind of een windrichting richting woningen;
- het advies om een haag te planten om eventuele drift of andere kansen op aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen in (de tuin van) de woning zoveel als mogelijk uit te sluiten. Dit is via een voorwaardelijke verplichting in de planregels geborgd.

De raad had hiermee volgens de Afdeling de belangen van de omliggende bedrijven uitvoerig in kaart gebracht en in zijn belangenafweging betrokken. Daarmee heeft de raad de belangen van omliggende agrarische bedrijven voldoende meegewogen, aldus de Afdeling. In dit geval kan geconcludeerd worden dat de vuistregel van 50 meter (en afwijking daarvan) in zijn geheel niet aan de orde was. Bovendien vindt de Afdeling het onderzoek van het RIVM rondom gezondheidseffecten belangrijk en in deze uitspraak bleven de maximale planologische mogelijkheden voor de teelt van gewassen onbesproken, evenals de driftreductie van een haag en onderbouwing daarvoor.

Mei 2024 (ECLI:NL:RVS:2024:1950)

Voor het mogelijk maken van een plattelandswoning in Balgoij is een driftwerende voorziening opgenomen in de planregeling ter bescherming van de bewoners tegen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ter plaatse van de naastgelegen fruitboomgaard. Het ging in dit specifieke geval om een laagstamboomgaard. Door de Afdeling is aangegeven dat bij laagstamboomgaarden de driftwerende voorzieningen niet minimaal 1 meter hoger hoeven te zijn dan de fruitbomen. De Afdeling heeft in een eerdere uitspraak van 6 juni 2018 [ECLI:NL:RVS:2018:1741] ook overwogen dat het niet aannemelijk is dat de laagstambomen hoger worden dan 5 m en fruitbomen hoger dan 5 m hoogstambomen zijn en geen laagstambomen. Daarom bestond volgens de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat een afschermdende voorziening met een maximale hoogte van 6 niet toereikend zal zijn.

De Afdeling staat overigens ook hier toe om met een voorwaardelijke verplichting een afschermdende voorziening tegen drift op te nemen in de planregels van bestemmingsplannen: "Het gebruik van de gronden ten behoeve van een plattelandswoning is niet eerder toegestaan dan nadat ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch met waarden - afscherming drift" een voorziening wordt aangebracht, in stand gehouden en onderhouden met een hoogte van 1 meter hoger dan de op 1 mei van elk jaar gemeten maximale hoogte van de fruitbomen binnen 50 meter vanaf het plangebied, doch minimaal 4,5 meter en die tot 99% driftreductie leidt."

September 2025 (ECLI:NL:RVS:2025:4407)

In deze zaak deed de Afdeling uitspraak over een besluit van de gemeente Westerveld om het wijzigingsplan Westerveld vast te stellen. Dit plan maakte de wijziging van agrarische bestemming ten behoeve van de bouw van 8 woningen mogelijk. De percelen zijn omringd door bestemmingsvlakken met de bestemming 'Agrarisch'.

Uit vaste rechtspraak van de Afdeling volgt dat in het algemeen een afstand van 50 m tussen gevoelige functies en agrarische bedrijvigheid waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt niet onredelijk wordt geacht. Het is mogelijk deze afstand te verkleinen indien daaraan een deugdelijke motivering ten grondslag ligt. Die motivering moet gebaseerd zijn op een zorgvuldig op de locatie toegesneden onderzoek.

[appellant sub 2] betoogt dat de gronden met een agrarische bestemming die zijn gelegen direct om de gronden die met het wijzigingsplan de bestemming "Wonen - Koloniewoningen" krijgen, door [appellant sub 2] worden gebruikt om gewassen te telen. Bij die teelt worden ook gewasbeschermingsmiddelen gebruikt.

Dit is een gebruik van die gronden dat op grond van het bestemmingsplan is toegestaan. Volgens [appellant sub 2] heeft het college bij het vaststellen van het wijzigingsplan geen rekening gehouden met de gevolgen die het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen kunnen hebben op de gezondheid van omwonenden. [Appellant sub 2] wijst in verband hiermee op de uitspraken van de Afdeling van 6 november 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4506, en 16 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:3018. Het college heeft nagelaten een locatiespecifiek onderzoek te doen naar de hiervoor genoemde gevolgen. Het college heeft volgens [appellant sub 2] dan ook niet voldoende gemotiveerd waarom de woonfunctie op een korte afstand van de agrarische functie in dit geval in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

Het college stelt zich ten eerste op het standpunt dat appellant een melkrundveehouderij exploiteert en dat hij zelf altijd heeft gesteld dat zijn activiteiten op de percelen rondom de hoeve bestaan uit het uitrijden van mest, maaien, inkuilen, beweiden van vee en beregenen. Voor zover [appellant sub 2] de aan hem door de Stichting verpachte percelen aan derden in gebruik zou geven om daar gewassen te verbouwen, zal de Stichting naleving van de pachtovereenkomst eisen, zodat het gebruik door derden wordt beëindigd. De Stichting zal ook in de toekomst geen toestemming geven voor teeltactiviteiten door derden binnen een zone van 50 m rond de gronden waarop het wijzigingsplan betrekking heeft. Voor teeltactiviteiten door [appellant sub 2] zelf geldt dat de Stichting de mogelijkheid heeft om de pachtovereenkomsten en de bruikleenovereenkomst in de nabije toekomst, in ieder geval vóór ingebruikname van de koloniewoningen, zodanig aan te passen dat het appellant niet is toegestaan om binnen de zone van 50 m gewassen te telen en daarbij gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. Dergelijke bepalingen zal de Stichting ook opnemen in overeenkomsten met eventuele opvolgers van [appellant sub 2]. De Afdeling oordeelde dat het college zich er geen rekenschap van gegeven dat met het wijzigingsplan wonen mogelijk wordt gemaakt op een afstand van 0 m tot gronden waarop gewasbeschermingsmiddelen kunnen worden gebruikt. Weliswaar maakt het bestemmingsplan het mogelijk om de bestemming op deze plekken te wijzigen in een woonbestemming, maar het college had moeten nagaan of uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening, gelet op de betrokken belangen, wijziging van de oorspronkelijke bestemming gerechtvaardigd is. De Afdeling heeft geoordeeld dat het college uit had moeten gaan van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan geeft en is, anders dan het college kennelijk veronderstelt, niet van belang welk gebruik op dat moment van de agrarische gronden wordt gemaakt en evenmin dat het gebruik van de agrarische gronden contractueel is of zal worden beperkt.

Het college heeft zich dan ook niet op het standpunt mogen stellen dat het wijzigen van de bestemming "Agrarisch" in de bestemming "Wonen - Koloniewoningen" in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening.

Maart 2026 (ECLI:NL:RVS:2026:1410)

In deze zaak is op korte afstand van een agrarisch perceel huisvesting voor arbeidsmigranten voorzien. Appellanten betoogden dat de afstand van 17 meter onvoldoende was gemotiveerd. Hun betoog was dat het naastgelegen perceel nog steeds voor een boomkwekerij kon worden gebruikt, inclusief het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen.

De Afdeling acht het van belang dat meerdere onderzoeken zijn verricht naar de gebruiksmogelijkheden van het naastgelegen perceel en naar de aanvaardbaarheid. Uit het onderzoek volgde dat een spuitzone van minimaal 10 meter in dit geval volstaat. Ook is meegewogen dat drift wordt gereduceerd door verplichte kokosmatten en dat een watergang al een bestaande beperking vormt voor bespuiting nabij de perceelsgrens. Verder achtte de Afdeling het feit dat het om een relatief klein perceel gaat van circa 3.880 m² relevant, aangezien het niet aannemelijk is dat machinaal gespoten kan worden. De kenmerken van het perceel vormden dus een belangrijk aspect in de afweging of de afstand van 17 meter volstond.

Bijlage 2 Functieaanduidingen in plan Made Noordwest ter borging van spuitvrije zone

Functies en aanduidingen

Legenda

Archeologie 3

Archeologie 4

Archeologie 5

Functie

Groen

Wonen

Verkeer

